

Intervju ministra vanjskih poslova dr Filipa Ivanovića za italijanski „Corriere della sera“

Izvor: *Corriere della sera* (<https://www.corriere.it/esteri/24-febbraio-08/montenegro-l-europa-sanzioni-compresse-mosca-seguiamo-realpolitik-b0879298-c519-11ee-8abe-da9fee8eb737.shtml>)

Članstvo Crne Gore u EU, koja je nezavisna od 2006. godine, kandidat je od 2010, a članica NATO od 2017, "će se ubrzati se, u to smo sigurni", riječ je ministra vanjskih poslova Filipa Ivanovića, rođenog 1986. godine, diplomca filozofije i jednog od lidera partije «Evropa sad», koja je u Vladi od izbora 31. oktobra. Jedno je od lica proevropske Crne Gore koja obećavaju da će glasine da je Crna Gora „raj za oligarhe“ ostaviti u prošlosti. Pitanja Corrierea zatekla su ga u Rimu, gdje je bio na zajedničkom sastanku ministara vanjskih poslova, unutrašnjih poslova i pravde s obije strane Jadrana: Italije i Crne Gore, odvojene kratkom morskom distancom, ali za sada i granicama Unije, u čije okvire još uvijek ne ulaze zemlje Zapadnog Balkana.

Već 14 godina vaša zemlja je kandidat za članstvo u EU. Dokle se stiglo i kako napreduju pregovori?

„Radi se o sporosti koja se može činiti pretjeranom. Ali imajmo u vidu neke činjenice: Evropa se suočava sa mnogim izazovima, od ekonomsko-finansijskih, pandemije do posljednjih, koji se odnose na mir i stabilnost šireg regiona. U ovakvim okolnostima Crna Gora je uspjela da otvori sva pregovaračka poglavlja, a tri privremeno zatvori. U ovom periodu EU je usvojila rigorozniju metodologiju za pristupne pregovore, ali Crna Gora ostaje na dobrom putu. Sigurni smo da će se naš put ka EU ubrzati. Uz podršku i Italije, što smo vidjeli posljednjih dana.“

Savjet EU vezuje svaki dalji napredak za usklađenost s privremenim mjerilima za vladavinu prava. Koji su to parametri i šta nedostaje?

«Cilj poglavlja o vladavini prava je stvaranje uslova za nezavisan i nepristrasan pravosudni sistem, s odgovarajućim administrativnim kapacitetima. Novi pregovarački pristup znači da su poglavlja 23 i 24 među prvima otvorena i da su posljednja koja će biti zatvorena. Crna Gora je posljednjih mjeseci učinila puno da ispuni privremena mjerila za ova dva poglavlja. Krucijalni koraci koji se tiču pravosuđa, poput imenovanja sudije Ustavnog suda, tri člana Sudskog savjeta i Vrhovnog državnog tužioca, izglasani su velikom većinom u Parlamentu. To takođe ukazuje da postoji konstruktivan dijalog između parlamentarne većine i opozicije, posebno kada su u pitanju ključni nacionalni interesi. Ovo, uz odlučnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, pokazuje da smo čvrsto opredijeljeni da nastavimo proces izgradnje odgovornih, nezavisnih i transparentnih institucija. Zadovoljstvo mi je što mogu da kažem da su tokom sastanaka koje sam imao u Rimu, italijanske kolege, među kojima i Antonio Tajani, potpredsjednik Vlade i ministar

vanjskih poslova, zajedno sa ministrima pravde i unutrašnjih poslova, obećali podršku Crnoj Gori i u ovom smislu".

Bolna tačka u odnosima proteklih godina bila je zaštita životne sredine. Šta u tom pogledu nedostaje Crnoj Gori?

„Pregovaračko poglavlje 27, koje se odnosi na zaštitu životne sredine i klimatske promjene, jedno je od najsloženijih, najtežih i finansijski najzahtjevnijih poglavlja za sve zemlje koje pregovaraju, kao i za one koje su pregovarale sa EU i prije nas. Preostalo je još puno posla u ovim oblastima, ali smo posvećeni stalnom poboljšanju. Zaštita životne sredine predstavlja jedan od najvažnijih razvojnih prioriteta Crne Gore, što je definisano i u Ustavu.“

Prelazimo na regionalnu stabilnost. Kakvi su danas odnosi Vaše Vlade sa Beogradom?

„Iako između Srbije i Crne Gore postoje razlike u određenim spoljnopoličkim stavovima, nema prepreka za naš politički dijalog, zasnovan na principima međusobnog uvažavanja i ravnopravnosti. To je ono čemu težimo. Srbija je jedan od najvećih trgovinskih partnera Crne Gore i smatramo da ekonomija, zajedno sa razvojem infrastrukture i povezivanjem, treba da bude prioritet za obje strane. Jedan od primjera za to je nedavno uspostavljen sistem direktnog platnog prometa između dvije zemlje, nakon 16 godina, koji će omogućiti brže i praktičnije finansijske transakcije između građana i privrede. Crna Gora svim pitanjima sa Srbijom pristupa vodeći se opredijeljenošću da čuvamo i unaprjeđujemo tradicionalno bliske veze, kao i regionalnu saradnju, istovremeno vodeći računa o zaštiti interesa Crne Gore i njenih građana.

U Crnoj Gori trećinu stanovništva čine Srbi, s druge strane Podgorica je priznala Kosovo, ali se čini da je ova vrsta tenzije sve manje izražena, posebno posljednjih mjeseci. Koje politike dovode do ovakvog rezultata?

„Crna Gora je prepoznata, i od naših partnera i saveznika, kao konstruktivan susjed, ali i primjer kako se njeguje multietnički i multivjerski karakter zemlje. Mislim da možemo biti jako ponosni na ovu poziciju i sigurno je da ćemo nastaviti s takvim pristupom. Podsjećam i da je Crna Gora po svom Ustavu definisana kao građanska i demokratska država. Aktuelna Vlada Crne Gore ohrabruje poštovanje jednakosti svih građana, tako da svako može da čuva i izražava sopstveni identitet, u skladu sa zakonom, a da ne bude diskriminisan na bilo koji način. Siguran sam da su to prepoznali kako naši građani, tako i region. Posvećeni smo izgradnji ambijenta međusobnog poštovanja, sa fokusom na razvoj, trajnu stabilnost i prosperitet društva, a vjerujem da se rezultati već vide.“

Kada će ponovo biti uspostavljeni diplomatski odnosi na nivou ambasadora između Podgorice i Beograda?

„Jedan od naših glavnih prioriteta je jačanje diplomatske mreže imenovanjem ambasadora, imajući u vidu da, zbog unutrašnjih političkih neslaganja u prošlosti, nemamo adekvatno diplomatsko predstavljanje u brojnim zemljama. Kao što možda znate, Srbija je nedavno imenovala novog ambasadora u Crnoj Gori, koji je prije nekoliko dana predao akreditivna pisma.

Crna Gora će u narednim mjesecima imenovati novog ambasadora u Srbiji i uvjeren sam smo da će to doprinijeti daljem poboljšanju diplomatske i političke komunikacije između dvije države.”

Kako je ulazak u NATO 2017. godine uticao na odnos sa Beogradom? S obzirom na današnju međunarodnu scenu, da li je ovo izbor koji u zemlji ima kritičare?

„Snažno podržavamo suvereno pravo svake zemlje da izabere sopstvene bezbjednosne aranžmane. Ulaskom u NATO, Crna Gora je donijela stratešku odluku birajući stabilnost, razvoj i mir. Aktuelna geopolitička dešavanja, sa ratom u punom obimu na evropskom tlu i brojnim žarištima širom svijeta, samo potvrđuju da je Crna Gora donijela ispravnu odluku ulaskom u najuspješniji savez u istoriji, koji garantuje stabilnost i sigurnost svim svojim članicama. Preko NATO-a unapređujemo i još jedan spoljnopolitički cilj - dobrosusjedske odnose i saradnju. Kao saveznici, doprinosimo stabilnosti i miru, prije svega u samoj Crnoj Gori, ali i u širem regionu. Vjerujemo da svaka susjedna država, članica NATO-a ili ne, to prepoznaje i ima koristi od toga”.

A u odnosima sa Moskvom? Crna Gora se često smatrala utočištem za ruske oligarhe, posebno do vlade koja joj prethodila Vašoj. Kako se sada odnosite prema ruskom uticaju u zemlji?

„Crna Gora, kao kandidat za punopravno članstvo u EU, u potpunosti se usklađuje sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU. Poštujemo i sprovodimo, bez izuzetka, sve odluke, uključujući i one koje se odnose na primjenu restriktivnih mjera uvedenih protiv Ruske Federacije, ili protiv određenih lica i subjekata iz te zemlje. Naša dalja vanjska politika prema Ruskoj Federaciji biće formulisana uz punu usklađenost sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU, po principu realpolitike. Što se tiče izdavanja viza, državljani Ruske Federacije mogu ući, prelaziti teritoriju i boraviti u Crnoj Gori do 30 dana bez vize, sa važećom putnom ispravom. Za duži boravak moraju podnijeti zahtjev za vizu.”

Vaš rodni grad Podgorica zvao se Titograd. Kada se putuje Balkanom, kroz razgovor sa Vašim vršnjacima ili mlađima od Vas često se osjeća neka vrsta "indirektne nostalgije" za vremenima Jugoslavije: ne za diktaturom, za kojom se sigurno ne tuguje, već za „veličanstvenošću“ tog doba? Da li je to osjećaj na koji nailazite kod svojih vršnjaka, kod svojih sunarodnika? Kako se prema tom osjećaju odnositi?

„Svaka generacija ima neku vrstu nostalgije za 'starim dobrim vremenima'. Pozitivno je što ljudi teže da više pamte dobre nego loše stvari. Ipak, dok se čuvaju dobre navike i običaji iz prošlosti, treba uvijek gledati u budućnost. Istina je i da je naš region posljednjih decenija prošao kroz periode turbulencija, ali sam uvjeren da nas čeka prosperitet i dalji razvoj. To je ambijent koji želimo da izgradimo u Crnoj Gori. Ambijent koji će mladima pružiti nadu i šansu da ostvare svoje snove. Ako ispunimo ovaj cilj, bio bih više nego ponosan što sam dao svoj skromni doprinos. Posebno me raduje što je naš region fokusiran na zajedničku evropsku budućnost. Vezuju nas temeljne vrijednosti kojima težimo i čijoj smo punoj primjeni posvećeni. U tom smislu imamo snažnu podršku svih generacija naših društava, posebno mladih ljudi, koji predstavljaju budućnost, kako Zapadnog Balkana, tako i EU.”